

Ulrich Beck: *Riziková společnost. Na cestě k jiné moderně*

Klíčová slova: riziková společnost, globalizace, světové riziko, terorismus

Obsah:

Ulrich Beck ve svém článku charakterizuje nový fenomén rizikové společnosti, který ze výrazně zviditelnil po teroristickém útoku 11. září 2001. V úvodu článku Beck zmiňuje teroristický útok 11. září 2001, který znamená kompletní zhroucení jazyka. Beck v článku popisuje několik typů rizik, které hrozí společnosti v současné době, jedná se o environmentální hrozby, ekonomické a finanční krize a nově také riziko terorismu (autor tvrdí, že „riziko“ je moderní pojem). Hnacím motorem pro vytváření rizik je strmý rozvoj technologií v průběhu minulého i na začátku století. Ve druhé kapitole příspěvku se věnuje postojům, které vznikly po teroristickém útoku 11. září. V době vzniku článku vítězí pesimistický postoj. Vnímané riziko globálního terorismu posunuje společnost do nové fáze globalizace, do fáze globalizace politiky a formování států v rámci nadnárodních kooperujících sítí. Svět dostal poučení, že stát musí učinit více pro zajištění národní bezpečnosti.

Dále autor kritizuje neoliberalismus jako nedostatečné řešení světových konfliktů. Uvádí to na příkladu privatizace Amerického leteckého provozu, který se právě 11. září 2001 ukázal zranitelným článkem USA. Následně byl letecký provoz v Americe transformován ve státní federální službu. Neoliberalismus, ale stavěl na fungování globalizovaných trhů a to dle autorova názoru dokazuje, že v dobách krize nemůže nabídnout žádné řešení. Gádny národ, ani ten nemocnější, nemůže svou bezpečnost zajistit sám. Jediným řešením globálního teroru, ale také problémů finančního rizika, klimatických katastrof a organizovaného zločinu je nadnárodní spolupráce.

Jediným možným východiskem ze sevření teroristických hrozeb (a také rizik environmentálních a ekonomických) je de/trans/inter/multi nacionalita a multilateralismus, čili spojení národních sil dohromady (tedy opětovné posílení globalizace) se současným sdílením suverenity. Ideálním řešením je podle Becka kosmopolitní stát uznávající odlišnost jiných/netradičních subjektů. Klíčová je tedy změna paradigmatu od národní perspektivy (metodologický nacionalismus) směrem ke kosmopolitní sociální vědě (metodologický kosmopolitismus).

Komentář a otázky:

Ulrich Beck nás seznámil s druhy rizik ohrožující život dnešní společnosti, které považuje za hlavní (environmentální, finanční a ekonomické hrozby a terorismus). Největší prostor v článku je věnován terorismu, jakožto nejnovějším světovému riziku. Celý článek se je psán v poněkud pesimistickém duchu, což je ovlivněno událostí 11. září 2001 a jejími dopady na světovou bezpečnost a fungování světové společnosti. Autor velmi kriticky hodnotí neoliberalismus, který se při zajištění bezpečnosti společnosti ukázal být nedostatečným. Domnívám se, že ani neoliberalismus ani jiná celosvětová teorie nemůže zabezpečit potřeby společnosti v úplně všech ohledech. Je třeba přizpůsobit neoliberalismus nové globální situaci, to může přinést řadu nových možností. V závěru článku jsou naznačena možná řešení problémů světové rizikové společnosti.

Jaký je původ terorismu?

Najde světová společnost účinnou zbraň proti terorismu?